

Управління закладом освіти

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ

Принципи управління – це основні правила, положення, відповідно до яких формуються, функціонують і розвиваються системи управління.

Основні принципи управління школою:

Принцип спрямовуючої вирішальності державно- громадського впливу відображає роль і місце школи як головної інституції, що в будь-які часи і в будь-якому суспільстві виконує свою головну функцію – формування інтелектуальних, моральних, фізичних якостей особистості, без яких не може існувати і розвиватися конкретне суспільство. Реалізація цього положення в управлінні школою потребує розуміння адміністрацією, всім педагогічним колективом власної ролі й призначення, державної ідеології освіти на конкретному етапі розвитку економічних і духовних процесів у суспільстві. Усвідомлення цього визначає адекватність формулювання мети, конкретизацію змісту, форм і методів організації навчально-виховної діяльності керівництва й всього педагогічного колективу. Цей принцип є світоспрямовуючим у діяльності директора школи в процесі організації управління.

Принцип гуманізації і поваги до особистості. Організація в школі повинна ґрунтуватися на повазі до кожної особистості. Принцип гуманізму розглядає особистість не як фактор, а як головну мету, заради якої здійснюється управління, водночас особистість керівника є головним носієм засобів, від яких залежить позитивний результат. Гуманізм в управлінні – це повсякденна тактовна турбота щодо організації праці підлеглих, вивчення її наслідків і їх оцінка, прагнення створити й підтримувати стабільний морально комфортний клімат у педагогічному й учнівському колективах. Реалізація принципу гуманізму неможлива без постійного морального й матеріального стимулювання колективу, створення умов для творчого розвитку особистості.

Принцип демократизації в управлінні передбачає стимулювання складного тривалого процесу в школі, тісно пов'язаного з розвитком демократії в державі, у суспільстві, а також у загальнолюдській площині. Демократизація передбачає органічну єдність персональної функціональної відповідальності за свою ланку діяльності з колективними формами роботи, застосування колегіальності й делегування повноважень. Принцип демократизації означає істотне розширення прав учителів і педагогічних колективів, заміну командно-адміністративних методів управління демократичними, створення комфортного морально- психологічного клімату в колективі, доброзичливих стосунків між адміністрацією закладу й учителями, педагогами й учнями, педагогічним колективом і батьками.

Принцип науковості забезпечується теоретичною компетентністю і знаннями технології управління. Науковість в управлінні передбачає в процесі розробки стратегічних, тактичних й оперативних рішень і прогнозування їх наслідків, базування на прийнятих у світовій практиці методах збору й обробки інформації, моделювання, застосування математичної статистики, психолого-педагогічних діагностик, соціології, соціоніки й ергономіки. Науковість в управлінні потребує оволодіння методологією системного аналізу як основою ефективної організації керівництва школою. Реалізація принципу науковості тісно пов'язана з компетентністю адміністрації, тобто її готовністю на професійному рівні виконувати управлінські обов'язки згідно з теоретичними положеннями й кращим досвідом у цій сфері.

Принцип цілеспрямованості. Передбачає постановку перед педагогічним і учнівським колективами близької, середньої і далекої перспектив, розв'язання конкретних завдань для їх досягнення.

Принцип плановості. Потребує чіткого перспективного і щоденного планування усіх напрямів навчально-виховної, організаційно-господарської діяльності закладу освіти з урахуванням його умов і можливостей.

Принцип компетентності. Згідно з ним усі педагогічні й інші працівники закладу освіти повинні мати високий рівень професійної підготовки, сумлінно виконувати службові обов'язки. Широка загальна ерудиція, високий рівень професіоналізму, врахування реальних умов праці дають змогу керівникові творчо вирішувати складні педагогічні завдання.

Принцип оптимізації. Полягає у створенні в закладі освіти належних умов для забезпечення його працівникам можливостей для ефективної діяльності.

Принцип ініціативи й активності. Передбачає наявність цих якостей у керівництві закладу освіти й створення умов для творчих пошуків усіма педагогами.

Принцип об'єктивності в оцінці виконання працівниками закладу освіти своїх обов'язків. Мається на увазі систематичний контроль за діяльністю працівників закладу, об'єктивна оцінка її результатів, гласність і врахування думки педагогічного колективу.

Принцип поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Його суть у тому, що директор школи несе повну відповідальність за навчально-виховну діяльність перед державними органами, але під час прийняття важливих рішень з питань діяльності школи зобов'язаний враховувати думку членів колективу, якщо вона не суперечить законам України.

Принцип інноваційності є необхідною умовою творчого розвитку колективу, пошуку нових підходів до організації навчання, виховання, управління в навчальних закладах. Постійне ознайомлення з теоретичними розробками в суміжних галузях і трансформація надбань науки в освіту, безперервний пошук кращих зразків практичного досвіду в різних сферах, організація наукової, експериментальної роботи, підтримка проявів ініціативи серед вчителів є необхідними ознаками інноваційності в управлінні навчальними закладами.

Принцип адаптивності в управлінні навчальними закладами базується на відкритості системи "навчальний заклад". Він є відносно консервативною стійкою системою, яка змінюється набагато повільніше, ніж оточуюче соціальне середовище й суспільство в цілому, що відповідним чином відбивається на її організаційному устрої й управлінні. Управління повинно адекватно реагувати на суспільні процеси відповідно до положень закономірності вирішального впливу систем більш загального рівня на менші. Принцип адаптивності потребує відповідної узгодженості мети діяльності й постанов різних зовнішніх структур управління з налагодженою діяльністю навчального закладу й еволюційних змін у разі об'єктивних потреб. Процес адаптації спрямований на впровадження всього нового на користь навчального закладу, її подальшого розвитку, що потребує іноді зміни усталених зв'язків.

Принцип уваги до кадрів відбиває положення про вирішальну роль виконавців і фахівців у будь-якій справі. Якість функціонування навчальних закладів залежить переважно від професійної компетентності, особистих якостей, ерудиції, духовної культури і творчого ставлення до праці педагогів. Тому їх добір, раціональна розстановка й використання, створення умов для праці, стимулювання є невід'ємними складовими ефективного наукового управління. Увага до кадрів потребує в управлінні постійної орієнтації на інновації в освіті, на передовий педагогічний досвід, підвищення рівня викладання та виховання.

Принцип перевірки фактичного виконання прийнятих рішень. Невід'ємною частиною управління школою є перевірка виконання Закону України "Про освіту", нормативних актів органів управління, наказів і розпоряджень директора, рішень педагогічної ради, ради закладу освіти. Без об'єктивного державного контролю за виконанням працівниками закладу свої функціональних обов'язків неможливо правильно управляти школою. Керівник школи повинен не тільки перевіряти виконання прийнятих рішень, але й створити умови і надавати необхідну допомогу для їх виконання.